

Publisher's version

Authors: Haimila Katri, Saavalainen Päivi, Partanen Jukka, Kurppa Kalle (Tay), Collin Pekka (Tay), Viljamaa Mervi (Tay), Laurila Kaija (Tay), Huhtala Heini (Tay), Mäki Markku (Tay), Kaukinen Katri (Tay)

Name of article: Keliakia tulee hoitaa riippumatta ohutsuulilöydöksestä

Year of publication: 2009

Name of journal: Duodecim

Volume: 125

Number of issue: 3

Pages: 307

ISSN: 0012-7183

Discipline: Medical and Health sciences / Internal Medicine

Language: fi

School/Other Unit: School of Medicine

URL:

http://www.duodecimlehti.fi/web/guest/etusivu?p_p_id=dlehtihaku_view_article_WAR_dlehtihaku&p_p_action=1&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&dlehtihaku_view_article_WAR_dlehtihaku_spaga=%2Fportlet_action%2Fdlehtihakuartikkeli%2Fviewarticle%2Faction&dlehtihaku_view_article_WAR_dlehtihaku_tunnus=duo97824&dlehtihaku_view_article_WAR_dlehtihaku_p_frompage=haku&dlehtihaku_view_article_WAR_dlehtihaku_hakusana=Keliakia+tulee+hoitaa+riippumatta+ohutsuulil%C3%B6yd%C3%B6ksest%C3%A4

URN: <http://urn.fi/urn:nbn:uta-3-794>

All material supplied via TamPub is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorized user.

Diagnosing mild enteropathy celiac disease: A randomized, controlled clinical study.Kalle Kurppa^{1,2}, Pekka Collin^{1,3}, Mervi Viljamaa¹, Katri Haimila⁴, Päivi Saavalainen⁵, Jukka Partanen⁶, Kaija Laurila¹, Heini Huhtala⁷, Kaija Paasikivi⁸, Markku Mäki^{1,2}, Katri Kaukinen^{1,3}**Gastroenterology, julkaistu verkossa 24.11.2008**

Keliakia tulee hoitaa riippumatta ohutsuolilöydöksestä

Usein keliakian verikoeseulonnassa löydetään endomysiinivasta-aineita sellaisiltakin potilailta, joilla ei todeta keliakiadiagnosiin nykyisin vaadittavaa ohutsuolen nukkalisäkekatoa. Tässä tutkimuksessa havaittiin, että näillekin potilaille on edullista aloittaa gluteeniton ruokavalio, mikä osoittaa tarvetta uudistaa keliakian diagnostiset kriteerit.

Keliakian löytämiseksi käytettävistä menetelmistä etenkin endomysiinivasta-ainemääritys on osoittautunut tarkaksi. Lisääntyneen seulonnan seurauksena osalla potilaista todetaan sekä vasta-aineita että keliakiaoireita ohutsuolen limakalvon ollessa rakenteellisesti normaali. Nämä potilaat eivät nykyisin saa keliakiadiagnosia, sillä nykykriteerit edellyttävät ohutsuolen limakalvon nukkalisäkekatoa ja kuopakehyperplasiaa. Limakalvomuutosten tiedetään kuitenkin kehittyvän asteittain lievästä tulehdusreaktiosta täydelliseksi nukkalisäkekadoksi, ja lisäksi endomysiinivasta-aineiden on todettu ennustavan tulevaa limakalvovauriota.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää ruokavalioidon vaikutusta taudinkuvaan endomysiinivasta-ainepositiivilla aikuisilla, joilla

oli normaali nukkalisäkerakenne mutta tulehdusmuutoksia ohutsuolen limakalvossa. Tutkimuspotilaat (n = 23) satunnaistettiin joko aloittamaan gluteeniton ruokavalio (n = 13) tai jatkamaan normaalia ruokavaliotaan (n = 10) vuoden ajan. Vertailuryhmänä toimi 47 endomysiinivasta-ainepositiivista henkilöä, joilla todettiin keliakialle diagnostinen limakalvovaurio. Alkuvaiheessa sekä vuoden seurannan jälkeen tehtiin ohutsuolen tähystys, verikokeet ja kliininen arvio. Seurannan jälkeen myös gluteeniryhmä aloitti gluteenittoman ruokavalion, ja vuoden kuluttua tutkimukset uusittiin.

Gluteeniryhmässä ohutsuolen limakalvovaurio eteni eikä vasta-ainearvoissa tai oireissa tapahtunut merkitsevää muutosta. Sen sijaan gluteenittoman ruokavalion aloittaneilla limakalvomuutokset vähenivät entisestään, vasta-ainearvot pienenivät ja oireet lievittyivät kuten tavanomaisessa keliakiassa.

Tutkimustulokset viittaavat siihen, että keliakiadiagnosiin riittäisivät endomysiinivasta-ainelöydös ja keliakiaoireet, jotka usein ilmaantuvat ennen limakalvovauriota ja edustavat saman gluteeniherkyydestä aiheutuvan taudin lievempää muotoa. Aikaisempi diagnosi tarkoittaisi, että potilaiden ei tarvitsisi kärsiä pitkäkestoisista oireista ja kuormittavista uusintatutkimuksista. Aiemmin aloitettu hoito voisi puolestaan ehkäistä keliakiaan liittyviä komplikaatioita. Keliakia on yleinen pitkäaikaissairaus, ja siten tutkimustulokset ovat erittäin merkittävät. ■

¹Tampereen yliopisto, lääketieteiden laitos; TAYS²lastentautien ja ³gastroenterologian vastuualueet; ⁴Suomen Punainen Risti, potilastutkimukset; ⁵Helsingin yliopisto, lääketieteellisen molekyyli-genetiikan laitos; ⁶Suomen Punainen Risti, tutkimus ja tuotekehitys; ⁷Tampereen yliopisto, terveystieteen laitos; ⁸TAYS, sisätautien vastuualue